روزنامه صبح ایران / سال دهم - شماره ۱۵۵۵
۷آبان ماه ۱۴۰۳/ با ما همراه شوید
www.serajonline.com - @serajname

استقبال از کتاب تازه تقریظ شده توسط رهبر انقلاب ادامه دارد

کتاب «آخرین فرصت» با استقبال از سوی مخاطبان به چاپ نهم رسید. تقریظ رهبر معظم انقلاب بر این اثر قرار است در آینده نزدیک منتشر شود.
این کتاب به عنوان اثری خواندنی در حوزه دفاع مقدس امسال مزین به تحسین و تقریظ مقام معظم رهبری شد، در قالب روایت‌های مطرح، مستند و جذاب، ارزش‌های دفاع مقدس، ابعاد عرفانی، معرفتی مبارزاتی، سیاسی و مجاهدت شهید علی کسایی و زندگی سراسر عشق و ایمان این شهید را با همسرش «رفعت قافلان کوهی» با قلمی ساده و روان حکایت می‌کند.
پس از انتشار خبر تقریظ رهبر معظم انقلاب بر این اثر، استقبال از آن افزایش یافت به طوری که در میان پرمخاطب‌ترین کتاب‌های مهرماه به‌نشر راه یافت و تاکنون ۹ بار تجدید چاپ شده است.

از اوشین تا BTS؛ چگونه فرهنگ شرق بر ایرانی‌ها اثر می‌گذارد؟

یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌ها در جوامع سنتی و نیمه‌مدرن این است؛ اگر نوستالژی‌ها از دل دیجیتالیسم ظهور کنند، چه بر سر خرده‌فرهنگ‌ها خواهد گذشت؟
شاید آن روز که ۴۰ هزار نفر از ایرانی‌ها برای پرواز به‌سمت ژاپن در ورزشگاه شهید شیرودی جمع شدند تا بخت خود را در قرعه‌کشی ایران‌ایر بیازمایند، گمان نمی‌کردیم که همین جرقه‌ها، از کشورهای شرق آسیا برای ما کعبه آمال بسازد. این بارقه‌ها زمانی جان گرفت که صداوسیما، با پخش سریال‌های متعدد از کره و ژاپن، میلیون‌ها مخاطب را پای جعبه جادو کشاند. کدام‌یک از ما پخش «اوشین» را فراموش کرده‌ایم؟ اصلاً مگر می‌شود لحظاتی را فراموش کرد که در غوغای جنگ، همسایه‌ها با یکدیگر سرنوشت دختری را پیگیری می‌کردند که با وجود سختی‌ها و ملالت‌های روزگار، توانست روی پای خود بایستد. او برای بسیاری از ما ایرانی‌ها به‌عنوان نمادی از یک انسان سخت‌کوش و به نمادی از ژاپن همه‌چی‌تمام تبدیل شد.
کاری که ژاپن و کره از چهار دهه پیش در حوزه رسانه آغاز کردند، امروز اشکال مختلف به خود گرفته است و حالا فرزندان همان پدر و مادرهایی که مخاطب اوشین بودند، مخاطبان اصلی این پدیده‌های نو هستند.
از نمونه فعالیت‌های این حوزه می‌توان به گروه موسیقی BTS اشاره کرد؛ یک گروه موسیقی کره جنوبی که توانسته است هواداران میلیونی در سراسر جهان برای خود تشکیل دهد. درآمد BTS به میلیون‌ها دلار در سال می‌رسد و این گروه به یکی از ارزشمندترین برندها در صنعت سرگرمی تبدیل شده است، از سوی دیگر، این گروه توانسته است موسیقی کره‌ای را به جریان اصلی موسیقی در بسیاری از کشورها وارد کند و بسیاری را به یادگیری زبان کره‌ای ترغیب کند. «انیمه» از دیگر محصولات صنایع فرهنگی شرق است. انیمه ژاپنی در سال‌های اخیر به محبوبیت فوق‌العاده‌ای در سراسر جهان دست یافته است. دسترسی جهانی از جمله دلایل محبوبیت این آثار عنوان شده است؛ سرویس‌هایی مانند نتفلیکس، کرانچی‌رول و آمازون پرایم ویدیو به فراهم کردن دسترسی آسان به انیمه‌های محبوب و جدید برای مخاطبان جهانی کمک کرده‌اند، از سوی دیگر، بسیاری از انیمه‌ها با زیرنویس یا دوبله به زبان‌های مختلف عرضه می‌شوند که فهم و لذت بردن از آن‌ها را برای مخاطبان بین‌المللی ممکن می‌کند. محبوبیت انیمه در زمان حاضر نشان‌دهندهٔ توانایی آن در برقراری ارتباط با مخاطبان از فرهنگ‌ها و دیدگاه‌های مختلف است.
دیگر وجوه صنایع فرهنگی موفق شرق در سال‌های اخیر را می‌توان در «تیک‌تاک» جست‌وجو کرد؛ اپلیکیشنی که استفاده از آن در برخی از کشورها مانند آمریکا با چالش‌های متعددی برای کاربران همراه است. تعداد کاربران تیک‌تاک به‌طور مداوم در حال افزایش است و یکی از محبوب‌ترین شبکه‌های اجتماعی در جهان به‌شمار می‌رود. تا سال ۲۰۲۳، تخمین زده می‌شود که تیک‌تاک بیش از یک میلیارد کاربر فعال ماهانه در سطح جهانی داشته باشد. با وجود گرایش روزافزون کاربران ایرانی به استفاده از سه پدیده ذکرشده، آثار پژوهشی کمتری این دغدغه را داشته‌اند که به تأثیرگذاری آنها بر نسل جدید و چرایی رغبت آنها به استفاده از این محصولات بپردازد. کتاب «شرق‌گرایی»، نوشته داوود طالقانی از اولین تلاش‌ها در این حوزه است که به‌تازگی از سوی نشر معارف در دسترس علاقه‌مندان قرار گرفته است.
نویسنده در این اثر سه محصول پرطرفدار و تأثیرگذار از صنایع فرهنگی جهان شرق را مورد بررسی قرار داده است: کی‌پاپ، انیمه و تیک‌تاک. موسیقی پاپ کره‌جنوبی (کی‌پاپ)، انیمیشن ژاپنی (انیمه) و پلت‌فرم تصویری چینی (تیک‌تاک) میان نوجوانان و جوانان ایرانی دارای محبوبیت و اثرگذاری‌های مهمی است.
طالقانی درباره دغدغه خود برای نوشتن این کتاب گفت: دغدغه من در این سال‌ها، مطالعه و پژوهش درباره پدیده‌های فرهنگی رسانه‌ای نوظهور است، این کار با کتاب «سلبریتی ایرانی» آغاز شد و در ادامه به «شرق‌گرایی» رسید. مسئله اصلی پژوهش کتاب «شرق‌گرایی»، این است که زاویه و نگاه جدیدی به تأثیر صنایع فرهنگی به جامعه ایران داشته باشیم. جامعه ما در معرض یک سری از پیام‌های فرهنگی رسانه‌ای از خارج از جامعه خودش است، این پیام‌ها عمدتاً از کشورهای شرقی است اما معمولاً مورد مطالعه پژوهشگران قرار نمی‌گیرد.

به‌گفته او؛ در سال‌های گذشته عمده پژوهش‌ها معطوف به تأثیرپذیری از صنایع فرهنگی غربی بوده‌اند، بدون اینکه کمتر به سه مقوله از محصولات صنایع فرهنگی شرق که اتفاقاً در ایران هم پرطرفدار هستند، یعنی کی‌پاپ، انیمه و تیک‌تاک، بپردازند، در ظاهر این سه مقوله به یکدیگر ارتباطی ندارند، یکی از جنس موسیقی و دو محصول دیگر از جنس تصویر و انیمیشن و پلت‌فرم است، اما هر سه این پدیده‌ها سازوکار مشخصی دارند و هر سه پدیده مذکور پروژه برندینگ این کشورها را دنبال می‌کنند و از کشور مبدأ برای دیگر کشورها، تصویرسازی می‌کنند، در واقع این سه پدیده، به‌دنبال استیلای فرهنگی کشور خود میان مخاطبان دیگر کشورها هستند.
نویسنده کتاب «شرق‌گرایی» با بیان اینکه سازندگان این سه پدیده بازارهای هدف مختلفی را برای خود در نظر گرفته‌اند که خاورمیانه و ایران، یکی از آنهاست، اضافه کرد: بایدیادآوریکنی مکهمامخاطباولشرقینیستیم،اینصنایعاولبرایجوامعشرق یتولیدمی‌شودوحتیکشورهایآس آنمخاطبااینصنایعهست نـد، در اولویت بعدی کشورهای غربی قرار دارند و سپس، خاورمیانه و به‌تبع ایران، با این حال این پدیده‌ها برای مخاطبان ایرانی جذاب است؛ چرا؟ چون ما در کشور صنایع فرهنگی قدرتمند و اثرگذار نداریم، موسیقی پاپ و انیمیشن ما چندان تنوع ندارد و از سوی دیگر، پلت‌فرم محبوب ایرانی هم نداریم، وقتی مابه‌ازایی نداشته باشیم، هر پدیده‌ای که بتواند این خلأ را پر کند، جایگزین خواهد شد.
طالقانی بر این موضوع تأکید کرد که عمده پژوهش‌های صورت‌گرفته در این زمینه دغدغه ارزش‌ها و هنجارها را داشته‌اند و تعداد آنها محدود بوده‌اند.او با تأکید بر اینکه «شرق‌گرایی» سه پدیده کی‌پاپ، انیمه و تیک‌تاک را از منظر سیاسی، هویتی و تمدنی مورد بررسی قرار داده است، اضافه کرد: ایران با سه کشور چین، کره و ژاپن اشتراکات تاریخی دارد، به‌عنوان نمونه حماسه «کوش‌نامه» از سرزمینی با عنوان «بسیلا» صحبت می‌کند که همان کره جنوبی امروز است و مادر فریدون گویا اهل این منطقه بوده است، از سوی دیگر، موضوع «ژاپن اسلامی» که از دهه‌های گذشته شروع شده است، این کشور را الگو و نمونه‌ای برای پیشرفت و موفقیت بین ما ایرانی‌ها معرفی کرده است، درباره چین هم که هم در ادبیات و هم در فرهنگ ما از آن بارها یاد شده است. به‌دلایل مختلف، هنوز تعداد کاربران و علاقه‌مندان به هر کدام از این سه پدیده چندان مشخص نیست، اما آنچه روشن است افزایش کاربران به‌طور تدریجی است، این موضوعی است که البته طالقانی آن را رد می‌کند و معتقد است تعداد کاربران ایرانی در این سه پدیده در حال افزایش نیست، بلکه اجتماع آنها در شبکه‌های اجتماعی زیاد است و به همین دلیل تعداد آنها زیاد به‌نظر می‌رسد.

چند نکته درباره سریال «تانک‌خورها»

با وجود برخی گمانه‌زنی‌ها مبنی بر اینکه «تانک‌خورها» ماجرای گردان ۷۷ خراسان را روایت می‌کند، تهیه‌کننده سریال این ادعا را رد کرده که هرچند داستان واقعی است اما شخصیت‌ها و وقایع آن نه درباره شخص خاصی است و نه مختص به گردان یا گروه‌های ویژه‌ای.
پخش سریال «جان برادر» با عنوان «تانک‌خورها» از نیمه مهرماه در شبکه سه آغاز شده است. این مجموعه تلویزیونی به کارگردانی پرویز شیخ طادی و نویسندگی صادق رمضانی‌مقدم، مخاطب را به روزهای دفاع مقدس می‌برد و سعی دارد نگاهی نوآورانه به این دوران داشته باشد. روابط میان رزمندگان در این اثر با نگاهی متفاوت و برگرفته از داستان‌های واقعی رزمندگان گمنام به تصویر کشیده شده است.
داستان این مجموعه که براساس تاریخ شفاهی رزمندگان دفاع مقدس شکل گرفته، روایت مردی به نام هاشم ملکی (با بازی آرش مجیدی) را در سال‌های ابتدایی دهه ۱۳۶۰ دنبال می‌کند. او به همراه برادرش حامد (با بازی هادی دیباجی) و دوستش محسن (با بازی سروش جمشیدی) در یک تعمیرگاه در مشهد به تولید و تعمیر قطعات خودرو مشغول است.
آرش مجیدی، که در «تانک‌خورها» در نقش هاشم ملکی، مردی جوان و معتمد، ظاهر شده، توانسته است به عنوان یکی از نقاط قوت سریال، توجه‌ها را به خود جلب کند.
با اعزام حامد به جبهه و آگاهی او از برخی مشکلات، هاشم و محسن تصمیم می‌گیرند با ابتکارات خود در کارگاه، قطعاتی برای خودروها در زمان جنگ تولید کنند؛ در حالی که برخی سودجویان آن‌ها را احتکار می‌کنند. این اقدام دو برادر، دشمنی محتکرین را برمی‌انگیزد و منجر به بروز وقایعی درام‌گونه و در عین حال طنزآلود می‌شود.
این سریال در حال‌وهوای اوایل جنگ ایران و عراق ساخته شده و تمرکز اصلی آن بر زندگی هاشم، تعمیرکار ماشینی با قدرت و اعتبار، است که هرگز زیر بار حرف زور نمی‌رود.
در این سریال، احمد نجفی به عنوان عزیز آقا، با خانواده هاشم وصلت می‌کند و همزمان در سریال «هشت پا» نیز نقش‌آفرینی می‌کند. ثریا قاسمی در نقش مادر هاشم و علیرضا استادی در نقش فرمانده مقر، حاجی‌پور، به ایفای نقش می‌پردازند و هر یک نقش‌های متفاوتی را به نمایش می‌گذارند.
فیلمنامه این اثر، به قلم محمدصادق رمضانی‌مقدم، با معرفی قهرمانی سرسخت و بی‌پروا آغاز می‌شود. هاشم مردی است که زندگی مادر، خواهر و مادربزرگش را می‌چرخاند و در برابر بی‌نظمی‌های ناشی از جنگ ایستادگی می‌کند. او در برابر پیشنهاداتی که به هدف احتکار و افزایش قیمت قطعات مطرح می‌شود، مقاومت می‌کند و این مسأله به چالش‌های اصلی داستان منجر می‌شود.
در این سریال، انتخاب بازیگران، لوکیشن‌ها و قاب‌بندی‌ها همگی قابل‌قبول است و کارگردان به خوبی مختصات زندگی در دهه ۶۰ را روایت کرده است. با وجود اینکه فضای سریال ممکن است قدیمی یا تکراری به نظر برسد، کارگردان به دنبال روایتی تازه است و در این آغازین قسمت، تا حدی موفق به ایجاد چنین فضایی شده است.

آرش مجیدی با موهایی فرفری و سبیلی پرپشت، در قالب مردی غیرتمند و معتمد به میدان آمده و به خوبی خود را در این نقش پیدا کرده است. همراهی او با سروش جمشیدی، که پس از «دورهمی» به‌عنوان یک شخصیت شیرین و متفاوت در این سریال ظاهر شده، بامزه و جذاب است. ثریا قاسمی نیز در نقش مادر مهربان و دلسوز هاشم به خوبی عمل کرده و وزن قابل توجهی به سریال بخشیده است.
محمدی، تهیه‌کننده این سریال که سابقه تهیه‌کنندگی آثاری همچون «خانه به دوش»، «بزنگاه»، «نرگس»، «متهم گریخت»، «زن بابا» و «دردسرهای عظیم» را در کارنامه دارد، این مجموعه را مولتی‌ژانر و ترکیبی از چند ژانر می‌داند که نقطه اتصال آن، ابتکار و ابداع رزمندگان در میدان نبرد است. او بر این باور است که هر چند رگه‌هایی از طنز در این سریال وجود دارد، اما نمی‌توان آن را یک مجموعه کمدی دانست.
با وجود برخی گمانه‌زنی‌ها مبنی بر اینکه «تانک‌خورها» ماجرای گردان ۷۷ خراسان را روایت می‌کند، محمدی این ادعا را رد کرده و تأکید کرده است که هرچند داستان واقعی است، اما شخصیت‌ها و وقایع آن نه درباره شخص خاصی است و نه مختص به گردان یا گروه‌های ویژه‌ای. پرویز شیخ طادی، کارگردان «تانک‌خورها»، پیش از این دو مجموعه «بانوی سردار» و «آتش در نیستان» را ساخته و «تانک‌خورها» سومین اثر او در تلویزیون به شمار می‌رود. در نهایت، می‌توان گفت که «تانک‌خورها» نه یک زندگینامه، نه یک فیلم تاریخی و نه یک وقایع‌نگاری، بلکه یک درام است که از عنصر تخیل نیز بهره می‌گیرد.

رمز و راز کشف «اعداد باینری» علوم کامپیوتر در یک مستند

مستند «از بعلبک تا اصفهان» ساخته مریم طالبی روایت از زندگی شیخ بهایی است؛ دانشمندی که کشفیات او در حوزه ریاضی و فیزیک بی‌نظیر است.
مستند «از بعلبک تا اصفهان» ساخته مریم طالبی در هشتمین جشنواره تلویزیونی مستند حضور دارد و از شبکه مستند سیما پخش شد.
طالبی درباره سوژه مستند خود گفت: این مستند، روایتی متفاوت از زندگی‌نامه شیخ بهایی است و زمانه این دانشمند و فقیه قرن ۹ و ۱۰ هجری را به تصویر کشیده است.
شیخ بهایی در زمان صفویه زیست می‌کرده و به دلیل سخت‌گیری‌های حکومت عثمانی در بعلبک لبنان (جنوب لبنان)، خانواده او مجبور به مهاجرت به ایران می‌شوند؛ از آنجا که پدر او یکی از دانشمندان مشهور آن زمان بوده، حکومت صفویه نیز از حضور آنها در ایران استقبال می‌کند.
وی اضافه کرد: پس از این اتفاقات، شیخ بهایی به همراه خانواده‌اش در قزوین که پایتخت صفویان بوده، ساکن می‌شوند، اما بنابر پیشنهاد شاه طهماسب، پدر شیخ بهایی به عنوان شیخ‌الاسلام هرات انتخاب می‌شود و به آنجا می‌روند.
او با اشاره به اینکه نخستین استاد شیخ بهایی، پدر او بوده است، گفت: اولین استاد شیخ بهایی پدرش است اما اساتید دیگری هم در رشته‌های مختلف داشته است.
کارگردان مستند «از بعلبک تا اصفهان» درباره شیوه روایی تولید این مستند گفت: این فیلم بازسازی است و مصاحبه هم دارد؛ بیش از آنکه به روایت زندگینامه شیخ بهایی فکر کنیم، سعی کردیم دست به یک روایت اکتشافی بزنیم؛ بدین معنی که در بین آثار او جستجو کردیم و بسیاری از یافته‌های علمی ارزشمند شیخ بهایی که کمتر از آنها صحبت شده را به نمایش گذاشتیم. مخاطب با دیدن این فیلم به خوبی متوجه می‌شود که چه اعجوبه‌ای در آن دوران زندگی می‌کرده است و تا چه اندازه از زمان خودش جلوتر بوده است.
طالبی خاطرنشان کرد: قبلا مستند زندگی‌نامه‌ای ساخته بودم و این بار به سفارش پرس‌تی‌وی که می‌خواست روی بزرگان کار کند، این مستند ساخته شد. رویکرد اصلی این مستند نمایش بزرگانی بود که تمدن نوین اسلامی را شکل داده بودند و شیخ بهایی یکی از معروف‌ترین دانشمندان این دوران است.
این مستندساز درباره روند پژوهش مستند خود گفت: پژوهش بسیار سختی داشتیم و از آنجا که شیخ بهایی جامع علوم و فنون بود، باید کسی پژوهش می‌کرد که در همه این زمینه‌ها تحقیق کند و سپس تحقیقاتش را تبدیل به فیلمنامه بکند. به همین دلیل خودم تمام پژوهش این مستند را انجام دادم.
در مرحله اول به کتابخانه آستان قدس رضوی رفتم که بخش مهمی از کتابخانه شیخ بهایی به آن اهدا شده است. نزدیک به یک هفته به صورت شبانه‌روز در آنجا بودم و بخش مهمی از اطلاعات اولیه را پیدا کردم. سپس در مرحله بعدی سراغ کارشناسان رفتیم و تلاش کردیم به صورت اکتشافی به بخش مهمی از دستاوردهای علمی شیخ بهایی بپردازیم.
وی ادامه داد: جالب است بدانید که شیخ بهایی پژوهش‌ها و نظریه‌های جالبی درباره جاذبه داشته و در یکی از کتاب‌های خود به اعداد باینری که مبنای کامپیوترهای امروزی است، نیز پرداخته است.

بررسی تاریخی و قرآنی حکومت انبیای بنی اسرائیل و علل قتل پیامبران

دبیر پژوهش روزنامه سراج
حجت الاسلام دکتر مجتبی خندان

قسمت اول
«بنی اسرائیل» از اقوام یهودی است که در قرآن کریم به صورت مفصّل به بیان زندگی، ویژگی ها و نوع برخورد آنان با پیامبران پرداخته شده است. در قرآن کریم، ۴۱ بار از این قوم نام برده شده؛ همچنین در عهدین، سیر تحوّلات و اوصاف آنان در اسفار گوناگون بیان شده است. در این پژوهش، تلاش کرده ایم تا گزارش کوتاهی از این قوم در عهدین و قرآن کریم عرضه گردد.
«اسرائیل» واژه ای است عبری که به صورت «اسرائین»، «اسرال» و «اسرالّ» نیز خوانده شده؛ همچنان که میکائیل به صورت «مَکال» و «مِکال» تلفظ شده است. اگرچه برخی از واژه پژوهان تلاش کرده اند این واژه را عربی و برگرفته از «سری ـ یسری» به معنای سفر کردن در شب بدانند و وجه این نام گذاری را فرار یعقوب به دلیل ترس از برادرش و سفر شبانه او ذکر کرده اند، ولی بسیاری از لغت شناسان، به ویژه واژه پژوهان زبان های عجمی در قرآن با دلایلی مانند ختم واژه به «ئیل»، اختلاف در قرائت و نوع صیغه آن، به عبری یا سریانی بودن این واژه ایمان دارند. با اغماض از وجه نام گذاری، شکی نیست که «اسرائیل» نام دیگری برای یعقوب پیامبر است. به هر حال، اینکه مراد از بنی اسرائیل فرزندان و نوادگان یعقوب پیامبر هستند نکته ای پذیرفته شده و مورد اتفاق همه پژوهشگران است. به دلیل نقش و اهمیت دوران زندگی و تحولات تاریخی بنی اسرائیل، هم کتاب مقدّس و هم قرآن کریم در موارد گوناگون، به شرح و تفسیر زندگی آنان پرداخته اند. این مطالب با وجود اختلاف در بسیاری از موارد، گاه دارای برخی اشتراکات نیز هستند. همچنین منابع تاریخی اسلامی و غیر اسلامی نیز از سرگذشت، رویدادها و سرانجام این گروه غافل نبوده اند و پرداخت های فراوان و گاه متفاتی دارند که به نظر می رسد بسیاری از آن ها بر گرفته از کتاب مقدّس یا قرآن کریم هستند.
قسمت دوم
بنی اسرائیل در عهدین
یهودیان و به پی روی از آنان، مسیحیان بر این باورند که «اسرائیل» نامی است عبری برای یعقوب بن اسحاق که به معنای «با خدا کشتی می گیرد» یا «خدا کشتی می گیرد» و «مقاوم و پیروز در نزد خدا و مردم» آمده است. به نقل از عهد عتیق، این نام گذاری به دنبال مصارعه شبانه یعقوب با خدا یا فرشته خدا در «فنوئیل» بوده است. کاربرد ترادفی اسرائیل و یعقوب به گونه ای است که در بسیاری از اشعار عبری، به ویژه در عهد عتیق، استفاده از «یعقوب» و «اسرائیل» در صدر و ذیل ابیات به صورت جانشین به وفور یافت می شود. البته برخی از واژه شناسان کتاب مقدّس با تفکیک «اسرائیل» به دو بخش «ئیل» به معنای خدا و «اسرا» به معنای عبد و بنده، آن را به معنای «بنده خدا» دانسته اند.
اگرچه ترکیب «بنی اسرائیل» قرآنی است و این اصطلاح به صورت مرکّب نخستین بار در قرآن به کار رفته، اما در کتاب مقدّس، حکایات گوناگونی درباره فرزندان و نوادگان یعقوب بیان شده است. قاموس نگاران عهدین سه کاربرد برای بنی اسرائیل در کتاب مقدّس یافته اند: نسل اسرائیل (یعقوب)؛ گروهی از مؤمنان که اولاد روحانی خدا به شمار می آیند؛ و ملک اسرائیل یا اسباط دهگانه برای جدایی آنان از یهودا. اما آنچه از این کاربردها رواج بیشتری دارد و به صورت مطلق از این لفظ فهمیده می شود معنای نخست این اصطلاح است. در کتاب مقدّس، از دوازده پسر یعقوب با نام های رئوبین، شمعون، لاوی، یهودا، دان، نفتالی، جاد، اشیر، یساکار، زبولون، یوسف و بنیامین نام برده شده است. همچنین دختری به نام دینه از فرزندان اوست.
ماجرای بنی اسرائیل و پدرشان اسرائیل در عهد عتیق از ماجرای قحطی کنعان و عازم شدن برادران یوسف به مصر و به دنبال آن، قصد یعقوب برای کوچ دایمی به آن منطقه، آغاز می شود. پس از مرگ یوسف و برادرانش، که به عنوان سرشاخه های اصلی و نیای بنی اسرائیل به شمار می آمدند، نسل های بعدی، که از آنان به وجود آمدند، به سرعت زیاد شدند و قومی بزرگ تشکیل دادند، به حدّی که همه مصر را فرا گرفتند. اما با وجود آمدن حکومت های جدید، حاکمان جامعه به بهانه هراس از طغیان و سرکشی بنی اسرائیل به سخت گیری و برخورد شدید با آنان پرداختند، تا آنجا که در مدت کوتاهی، بسیاری از بنی اسرائیل به بردگی مصریان در آمدند. از آن پس، به دستور فرعون هر فرزند پسری که در قوم بنی اسرائیل متولّد می شد باید به قتل می رسید.
قسمت سوم
این آوارگی و افسردگی بنی اسرائیل در انتظار آمدن منجی تا دوران حضرت موسی(علیه السلام)ادامه یافت. به ادعای عهد عتیق حضرت موسی(علیه السلام)به دستور الهی برای نجات بنی اسرائیل از ستم ها و برده کشی های مصریان، رهبران اسرائیل را جمع کرد و از آنان خواست برای رهایی خود به منطقه «کنعان» بازگردند تا از نعمت های آن بهره مند شوند. با قدرتی که خداوند به حضرت موسی(علیه السلام)و برادرش هارون داد، آنان توانستند به مصر بازگردند و با فرعون درباره رها کردن بنی اسرائیل از بردگی گفتوگو نمایند. اگرچه فرعون در ابتدا با این درخواست موافقت نکرد، اما معجزات فراوان حضرت موسی(علیه السلام) و مشکلاتی که برای فرعون به وجود آمد او را مجبور به رهایی بنی اسرائیل ساخت. یهودیان این روز رهایی را به عنوان «عید پسح» جشن می گیرند.
همچنین از ماجراهای مربوط به بنی اسرائیل، که در عهد عتیق بدان ها اشاره شده، شکافته شدن دریای سرخ، عبور حضرت موسی و بنی اسرائیل و نابودی لشکریان فرعون در آن دریاست. از آن پس، بنی اسرائیل به مناطقی مانند «ماره»، که دارای آبی تلخ، و ایلیم، که دارای دوازده چشمه بود، کوچ کردند. «سین» در عهد عتیق همان نقطه ای است که به درخواست بنی اسرائیل و با دستور الهی، حضرت موسی(علیه السلام)عصای خود را به صخره ای کوبید و از آن چشمه آبی گوارا پدید آمد. از حوادث مهم این دوران، جنگ بنی اسرائیل با عمالقه به فرمان دهی یوشع بود که با پیروزی بنی اسرائیل به پایان رسید.
قسمت چهارم
سه ماه پس از خروج بنی اسرائیل از مصر و گذر از مناطق گوناگون، آنان به وادی کوه «سینا» رسیدند و حضرت موسی(علیه السلام)در آن کوه، گفتوگوی مفصّلی با خدا داشت. نتیجه این گفتوگو صدور فرمان ده ماده ای از سوی خدا به وسیله حضرت موسی(علیه السلام) برای یهودیان بود. هنوز حضرت موسی(علیه السلام) عبادت و برنامه خود را در کوه سینا به پایان نرسانده بود که به علت طولانی شدن غیبت او (توقف چهل روزه)، بنی اسرائیل از هارون خواستند برای آنان خدایی بسازد که در غیاب حضرت موسی(علیه السلام) او را عبادت کنند. هارون با پذیرش درخواست آنان و با جمع آوری طلاها و جواهراتشان مجسّمه ای در شکل گوساله ریخت! بنی اسرائیل نیز با مشاهده مجسّمه، آن را خدای خویش خواندند. خداوند به دلیل این بت پرستی، بلای هولناکی بر آنان نازل نمود. بنابر گزارش عهد عتیق، تعطیل شدن روز شنبه (سبت) پس از آن اتفاق افتاد که حضرت موسی با مشاهده گوساله پرستی بنی اسرائیل، عصبانی شد و با انداختن لوح سنگی آن را شکست و دوباره برای دریافت آن چهل روز عبادت نمود، تا آنکه این لوح بار دیگر به او داده شد. اما از احکامی که بر آن افزوده شد، ممنوع بودن کار در روز سبت بود. علاوه بر این دستور، خداوند عبادات دیگری نیز برای بنی اسرائیل مقرّر کرد که همه آن ها در سفری به نام «لاویان» جمع شده است.
هنوز مدت زیادی از توقف بنی اسرائیل در وادی سینا نگذشته بود که به دستور خداوند، حضرت موسی(علیه السلام) مأمور به سرشماری آنان برای حضور در جنگ شد. عهد عتیق به صورت دقیق، تعداد قبیله ها و افراد آن ها را در سفر «اعداد» گزارش کرده است.
قسمت پنجم
نخستین حرکت بنی اسرائیل از وادی سینا به سوی کنعان زمانی اتفاق افتاد که ابری بر سر خیمه عبادت آنان ظاهر شد و با حرکت آن ابر، بنی اسرائیل نیز به دنبال آن می رفتند. پیشاپیش قبایل یهود، صندوق عهد حضرت موسی(علیه السلام) قرار داشت. روی آوری مجدّد بنی اسرائیل به پرستش بت ها از حوادث مهم این دوران است. این دوران زمان آوارگی و سرگردانی بنی اسرائیل بود. با نزدیک شدن زمان مرگ حضرت موسی(علیه السلام) و با درخواست او، خداوند یوشع بن نون را به رهبری بنی اسرائیل برگزید. او نزد الیعازار کاهن، جانشین حضرت موسی(علیه السلام) شد.
به هر حال بنی اسرائیل پس از تحمل رنج ها و مشکلات فراوان و با فرمان دهی یوشع به «سرزمین موعود» دست یافتند.۲۵با فتح سرزمین موعود، یوشع آن را میان قبایل دوازده گانه بنی اسرائیل تقسیم نمود. پس از یوشع، که فتوحات زیادی برای بنی اسرائیل داشت، سموئیل رهبری آنان را بر عهده گرفت. از رهبران و پیامبران دینی پس از او، می توان به داود بن یسی، سلیمان بن داود، سمعیای نبی و ایلیای نبی اشاره کرد. از مهم ترین رویدادهای دوران داود، فتوحات زیاد برای بنی اسرائیل و گسترش قلمرو حکومتی آنان است. اما پس از پادشاهی حضرت سلیمان(علیه السلام)، بنی اسرائیل به مدت سه سال به خشک سالی شدیدی گرفتار شدند تا آنکه خداوند ایلیای نبی را به سوی آنان فرستاد.۲۹جانشینی ایلیا به عهده الیسع بوده و پس از وی در دوران پیامبری اشعیای نبی، تورات، که پیش از آن مفقود شده بود، دوباره پیدا شد.۳۰ همچنین حضرت ایّوب(علیه السلام) از پیامبرانی است که در عهد عتیق از مشکلات و مصایب او سخنان زیادی نقل شده.
قسمت هفتم
در سال های ۶۲۵ تا ۵۸۰ قبل از میلاد نیز رهبری معنوی بنی اسرائیل بر عهده ارمیای نبی قرار گرفت.۳۲ این دوران زمانی بود که بنی اسرائیل به دعوت ارمیا پاسخ مثبت ندادند و با روی آوری مجدّد به بت پرستی، نسبت به خداوند بی توجهی نمودند. به همین دلیل، بنی اسرائیل گرفتار شخصی به نام نبوکد نصر (بخت النصر) شدند و اورشلیم، که معبد مقدّس یهودیان به شمار می فت، ویران گردید. پس از گرفتاری های فراوان ارمیا و مرگ او، پیامبری به نام حزقیال، که با بنی اسرائیل در تبعید بود، نوید آزادی به آنان را داد و با آزادی آنان، پیامبری آنان را بر عهده گرفت. آخرین پیامبران بنی اسرائیل، هوشع، یونس، ناحوم، حبقوق، صیفیا، حجی، زکریا و ملاکی هستند. پس از ملاکی، دوران تولّد حضرت عیسی پیامبر و آغاز دوران جدیدی برای بنی اسرائیل است. در عهد عتیق به نام هر یک از این پیامبران کتابی (سِفر) آمده که به بیان زندگی و سرگذشت آنان می پردازد.